

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนากระบวนการศิลปะการละครเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่” เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) รูปแบบการวิจัยการทดลองกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (The One Group Pretest-Posttest Design) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาสาขาศิลปะการแสดง หลักสูตรนาฏศิลป์และการละคร ชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 15 คน ใช้ระยะเวลาในการทดลองกระบวนการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละครโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละครจำนวน 6 สัปดาห์ รวม 17 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละคร จำนวน 6 แผน ประกอบด้วย แผนการเรียนรู้ประสาทสัมผัส แผนการเรียนรู้สมาธิและจินตนาการ แผนการเรียนรู้การใช้เสียงและการตีความ แผนการเรียนรู้การสร้างสรรค์การเคลื่อนไหว แผนการเรียนรู้การค้นสด และแผนการเรียนรู้การสร้างละครสร้างสรรค์ (2) แบบทดสอบวัดความรู้เรื่องศิลปะการละครก่อนอบรมและหลังอบรม (3) แบบประเมินตนเองต่อกิจกรรมศิลปะการละคร (4) แบบประเมินผลตามสภาพจริงทางด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วย การสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษานันทิกของผู้สอน และการสัมภาษณ์นักศึกษาหลังอบรม (5) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศิลปะการละคร ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประสิทธิภาพเครื่องมือในการวิจัย 3 ท่าน สำหรับข้อมูลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนข้อมูลเปรียบเทียบด้านความรู้เรื่องศิลปะการละครก่อนและหลังการอบรมของนักศึกษาสาขาศิลปะการแสดง วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที

t-test แบบ Dependent และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม การบันทึกแบบพรรณนาความ ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอโดยพรรณนาความ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนากระบวนการศิลปะการละครเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาศิลปการแสดง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่” สรุปผลการวิจัยดังตาราง 5.1

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	ผลการวิจัย
1. เพื่อออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละครเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาศิลปการแสดง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละคร จำนวน 6 แผน ได้ถูกออกแบบและพัฒนาขึ้น เพื่อนำกระบวนการละครมาใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาศิลปการแสดง โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินคุณภาพของแผนกิจกรรมฯ จากค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนกิจกรรมฯ อยู่ระหว่าง 0.85-1.00 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของแต่ละแผนจากค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนกิจกรรมฯ อยู่ระหว่าง 0.85-1.00 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของแต่ละแผนจากค่าดัชนีความสอดคล้องมากไปหาน้อย พบว่าแผนการเรียนรู้ประสาทสัมผัส และแผนการเรียนรู้การสร้างละครสร้างสรรค์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แผนการเรียนรู้การใช้เสียงและการตีความ มีค่าดัชนีความ

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	ผลการวิจัย
	สอดคล้องเท่ากับ 0.97 แผนการเรียนรู้สมาธิและจินตนาการ และแผนการเรียนรู้การเดินสวด มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.91 และแผนการเรียนรู้การสร้างสรรค์การเคลื่อนไหว มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.85 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยรวมของทุกแผนพบว่ามีค่าเท่ากับ 0.94 ซึ่งเป็นค่าความสอดคล้องที่มีค่าสูง แสดงให้เห็นว่าแผนกิจกรรมมีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ทดลองได้ต่อไป (ดูรายละเอียดในตารางที่ 4.1 หน้า 128) - นักศึกษาสาขาสีลปะการแสดง ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละคร ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละคร มีพฤติกรรมการเรียนรู้ทุกด้านเพิ่มขึ้น คือ 1) ด้านพุทธิพิสัย มีคะแนนรวม 6 สัปดาห์เท่ากับ 20.52 (จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 68.41 โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ที่ 1-6 คือ 17.93 19.67 20.00 21.53 21.53 และ 22.47 ตามลำดับ 2) ด้านจิตพิสัย มีคะแนนรวม 6 สัปดาห์เท่ากับ 20.97 (จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 69.89 โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ที่ 1-6 คือ 16.67 18.13 20.41 22.67 23.33 และ 24.60 ตามลำดับ 3) ด้านทักษะพิสัย มีคะแนนรวม 6 สัปดาห์เท่ากับ 23.32 (จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 77.41 โดยมีคะแนนจากสัปดาห์ที่ 1-6 คือ 22.67 22.33 22.07 23.53 23.93 และ 24.80

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	ผลการวิจัย
	ตามลำดับ (ดูรายละเอียดในตารางที่ 4.2-4.4 หน้า 130-13) - จากสัปดาห์ที่ 1-6 นักศึกษาสาขาศิลปะการแสดง มีการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านจิตพิสัยมากที่สุด คือเพิ่มขึ้น 7.93 2) ด้านพุทธิพิสัยมีการพัฒนาเป็นลำดับดับสอง คือเพิ่มขึ้น 4.54 3) ด้านทักษะพิสัยมีการพัฒนาเป็นลำดับสาม คือ เพิ่มขึ้น 2.13 คะแนน (ดูรายละเอียดในแผนภูมิที่ 4.1-4.2 หน้า 134) - คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนรู้ของ นักศึกษาสาขาศิลปะการแสดง มีการพัฒนาขึ้น จากสัปดาห์ที่ 1-6 พิจารณาตามแผนการจัดการ เรียนรู้ด้วยศิลปะการละครมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ ระหว่าง 52.27-71.87 (จากคะแนนเต็ม 90 คะแนน) โดยมีคะแนนสูงสุด-ต่ำสุด ตามลำดับ ดังนี้ คะแนนเฉลี่ยของแผนการเรียนรู้การสร้าง ละครสรค์สูงสุด 71.85 คะแนน แผนการเรียนรู้ การค้นสด 68.80 คะแนน แผนการเรียนรู้การ สร้างสรค์การเคลื่อนไหว 67.73 คะแนน แผนการเรียนรู้การใช้เสียงและการตี ความ 62.47 คะแนน แผนการเรียนรู้สมาธิและจินตนาการ 60.13 คะแนน และแผนการเรียนรู้ประสาท สัมผัสต่ำสุด 57.27 คะแนน จากข้อสังเกตพบว่า คะแนนเฉลี่ยจะเพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ที่1-6 ตามลำดับ (ดูรายละเอียดในตารางที่ 4.5 หน้า 135)

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	ผลการวิจัย
2.เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้าน ศิลปะการละครของนักศึกษาสาขา ศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ ก่อนอบรมและหลังอบรม ด้วยแผนกิจกรรมศิลปะการละคร	นักศึกษาที่ผ่านการอบรมด้วยกระบวนการศิลปะ การละครมีความรู้เรื่องศิลปะการละครสูงขึ้น โดยมี คะแนนเฉลี่ยในการทำแบบทดสอบหลังการอบรม 25 คะแนนจากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของ คะแนนทั้งหมด (ดูรายละเอียดในตารางที่ 4.6 หน้า 141)
3.เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา สาขาศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่ ต่อกระบวนการ เรียนรู้ด้วยศิลปะการละครในการ ส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้	นักศึกษาสาขาศิลปะการแสดงมีความพึงพอใจต่อ กระบวนการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละครอยู่ในระดับ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.30 ของคะแนน ทั้งหมด และเมื่อแยกเป็นรายชื่อจากคะแนนเฉลี่ย สูงสุดถึงต่ำสุด ได้แก่ ด้านระยะเวลาและบรรยากาศ ในการเรียนรู้ และด้านผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 96.00 รองลงมาคือด้านประโยชน์จากการเรียนรู้ คิดเป็น ร้อยละ 90.67 และด้านกิจกรรมศิลปะการละครที่ใช้ ในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 83.33 (ดูรายละเอียด ในตารางที่ 4.7 หน้า 142-143)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนากระบวนการศิลปะการละครเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้
ของนักศึกษาสาขาศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่” สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้
ดังนี้

1. จากการวิจัย ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยศิลปะ
การละคร จำนวน 6 แผน โดยใช้กระบวนการศิลปะการละครเป็นเครื่องมือในการส่งเสริม
พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาศิลปะการแสดง ซึ่งแต่ละแผนกิจกรรมการเรียนรู้มี
องค์ประกอบหลัก คือ หลักการ วัตถุประสงค์ สาระความรู้ กระบวนการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและ
ทักษะทางศิลปะการละคร การวัดและประเมินผล แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยศิลปะการ

ละครได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนฯ อยู่ระหว่าง 0.85-1.00 และค่าดัชนีความสอดคล้องโดยรวมของทุกแผนได้เท่ากับ 0.94 ซึ่งมีคุณภาพที่สามารถนำไปใช้ทดลองได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละครได้พัฒนาขึ้นอย่างมีระบบตามหลักการ จากการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 10 ซึ่งยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” (แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 10: 13) และจากแนวคิดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกับการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามมาตรา 4-8 และ 22-30 ที่ว่าด้วยเรื่องผู้เรียนสำคัญที่สุดและเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ คือเน้นกระบวนการคิดและการปฏิบัติที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ เป็นกระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2544 : 16) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner, อ้างถึงใน อาร์ม สตรอง, โทมัส 1994 : 1-2) เรื่องการเรียนรู้ที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคลอันเกิดจากความแตกต่างกันทางเขาวงกตปัญญา ทำให้แต่ละคนมีแบบแผนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน ดังนั้นการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละครจึงใช้กิจกรรมทางศิลปะการละครที่เน้นทักษะความรู้ ความเข้าใจ และทักษะปฏิบัติ เพื่อเปลี่ยนแปลงและส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาศาขาศิลปะการแสดง ในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ตามแนวความคิดของบลูม (Bloom, 1956 : 201-207) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน ของผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงเมื่อเกิดการเรียนรู้ขึ้น ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการประเมินผลตามสภาพจริง (ปาริชาติ จึงวิวัฒนาภรณ์, 2546 : 90) เนื่องจากวิธีการนี้เป็นวิธีการที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นองค์รวม สอดคล้องกับการพัฒนากระบวนการทางศิลปะการละครเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ ซึ่งต้องใช้ประสบการณ์และทักษะหลายด้านของผู้เรียนประกอบกัน

ผลจากการวิจัยพบว่ากระบวนการละครมีคุณภาพในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 59.78 - 74.89 ด้านจิตพิสัยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 55.56 - 82.00 และด้านทักษะพิสัยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 75.66 - 82.67 จากสัปดาห์ที่ 1-6 นักศึกษาศาขาศิลปะการแสดงมีการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านจิตพิสัยมากที่สุด คือเพิ่มขึ้น 7.93 คะแนน เพราะกิจกรรมละครเป็นกิจกรรมกลุ่มทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน เคารพในการแสดงความคิดเห็นของเพื่อน และใช้สติในการตัดสินใจ

1.2 ด้านพุทธิพิสัยมีการพัฒนาเป็นลำดับสอง คือเพิ่มขึ้น 4.54 คะแนน เพราะกิจกรรมละครเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้การแปลความ การตีความ การคิดในเชิงวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

1.3 ด้านทักษะพิสัยมีการพัฒนาเป็นลำดับสาม คือเพิ่มขึ้น 2.13 คะแนน จากข้อสังเกตพบว่า ในสัปดาห์ที่ 1-3 มีคะแนน ลดลงตามลำดับ ทั้งนี้เพราะกิจกรรมการละครที่ใช้ในแผนกิจกรรมทั้ง 6 แผน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ทักษะแตกต่างกัน นักศึกษาต้องเรียนรู้ทักษะใหม่ๆทุกสัปดาห์ และคะแนนในทุกสัปดาห์มีค่าของคะแนนใกล้เคียงกันซึ่งเป็นคะแนนค่อนข้างสูง เพราะ กิจกรรมละครเป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติทำให้นักศึกษาไม่เครียดและสนุกกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

จากผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงแข บัวประโคน และคณะ (2547 : 37-40) ที่พบว่า ศิลปะการละครสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ ช่วยเสริมสร้างศักยภาพที่สำคัญทั้งสามด้าน นั่นคือการศึกษา การแสดงออก และการสื่อสาร ในขณะที่จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์ (2540 : บทคัดย่อ) กล่าวถึงการใช้ กระบวนการ กลยุทธ์ และผลสัมฤทธิ์ของการใช้สื่อละครเพื่อการพัฒนาชุมชน โดยใช้เยาวชนเป็นแกนนำในการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศิลปะการละคร ซึ่งสามารถเป็นแนวทางในการเชื่อมรูปแบบการศึกษาอย่างไม่เป็นทางการเข้ากับการศึกษาในระบบ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่เด็กและเยาวชน และเพื่อกระตุ้นชุมชนให้รวมพลังกัน ในทำนองเดียวกับ สรวณีย์ สุขุมวาทและคณะ (2553 : 2) และ ปาริชาติ จิงวิวัฒนาภรณ์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ศิลปะการละครสามารถนำมาเป็นเครื่องมือและเป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน การใช้กระบวนการศิลปะการละครในการพัฒนาการเรียนรู้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและเป้าหมาย สามารถช่วยส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน และช่วยพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย สุจิตรา แก้วสินวล (2545 : บทคัดย่อ) และ รจนา นพสรสาร และคณะ (2546 : 78-82) แสดงความคิดเห็นว่าศิลปะการละครสามารถปรับเปลี่ยนสร้างพฤติกรรม และสร้างทัศนคติในเชิงบวกต่อตัวผู้เรียนเองและต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วราภรณ์

ปานทอง (2548 : บทคัดย่อ) และ ดอกไม้ ปานพาน (2550 : บทคัดย่อ) ที่ใช้ศิลปะการละคร เพื่อเสริมสร้างจริยธรรมและพฤติกรรมทางด้านสังคมสำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษา

2. จากผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความรู้ของนักศึกษาศิลปะการแสดง ระหว่างก่อนอบรมและหลังจากอบรม ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านศิลปะการละครของนักศึกษาศิลปะการแสดงหลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรม ทั้งนี้การเรียนรู้ด้วยกระบวนการศิลปะการละคร ทำให้นักศึกษาได้เป็นผู้สร้างความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความเข้าใจด้วยตัวเองด้วยการปฏิบัติจริง ได้มีกิจกรรมกลุ่มซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันเรียนรู้กับเพื่อนๆ ทำให้สามารถเข้าใจและจดจำความรู้ทางศิลปะการละครทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติได้ง่าย สำหรับการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศิลปะการละครแตกต่างจากการเรียนแบบเดิมที่ใช้การเรียนรู้โดยการท่องจำ ทำให้นักศึกษาสามารถจดจำสิ่งที่เรียนมาได้รวดเร็วและนาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Edgar Dale (1969 : 107) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ นาฏการ (ละคร) เป็นวิธีที่สามารถทำให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ถึง 90 เปอร์เซ็นต์ แม้เวลาจะผ่านไปถึง 2 สัปดาห์ ในทำนองเดียวกับ รัตนา ศิริลักษณ์ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้พัฒนาบทเรียนที่ใช้กิจกรรมละครเพื่อส่งเสริมทักษะฟัง-พูด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้เรียนรู้ด้วยวิธีดังกล่าวมีความสามารถในการฟัง-พูด มากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีปกติ นอกจากนี้พบว่ามีความสอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในงานวิจัยของ อารยา ปรากฏชื่อ (2537 : บทคัดย่อ) ผลจากการวิจัย พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมละครสร้างสรรค์ มีความเข้าใจในการอ่านและความคงทนในการจำมากกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติ ในขณะที่เดียวกัน บานชื่น ปัญญาเรือง (2545 : บทคัดย่อ) แสดงความคิดเห็นเรื่อง การใช้กิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครสามารถส่งเสริมความสามารถในการพูดและเขียนภาษาอังกฤษ และแรงจูงใจของนักศึกษานาฏศิลป์ชั้นสูง จากแนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของศิลปะการละครที่มีผลต่อการเรียนรู้ด้านทักษะต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ สมบูรณ์ ทาทอง (2552 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวถึง การใช้กระบวนการละครสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะการสื่อสารด้วยท่าทางของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองมะจับ จังหวัดเชียงใหม่ มีทักษะการสื่อสารด้วยท่าทางสูงกว่าเกณฑ์การผ่านสาระการเรียนรู้ศิลปะของโรงเรียน

3. จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาสาขาศิลปการละครมีความพึงพอใจต่อกระบวนการศิลปการละครเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านระยะเวลาและบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้านผู้สอน ด้านประโยชน์จากการเรียนรู้ และด้านกิจกรรมศิลปการละครที่ใช้ในการเรียนรู้ ข้อสังเกตดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากระบวนการของศิลปการละครมุ่งเน้นให้ทุกคนได้มีโอกาสในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถของผู้เรียน มุ่งให้นักศึกษาได้พัฒนาความสามารถในหลายด้าน ทั้งความคิด การฝึกปฏิบัติ กระบวนการกลุ่ม การแสดงออก การเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง ทำให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ด้วยการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสมและปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บรูเนอร์ (Bruner อ้างใน ทิสนา แคมมณี, 2552 : 66) และ จิตศักดิ์ พุฒจร และคณะ (2553 : 10-12) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้จากการค้นพบด้วยตนเอง (Discovery Learning) โดยมีพฤติกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ (1) Explore คือ การสำรวจตรวจสอบ เกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้นพยายามทำความเข้าใจกับสิ่งใหม่ หรือปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ที่ไม่มีอยู่ในสมองของตน (2) Experiment คือ การทดลอง เป็นการปรับความแตกต่างระหว่างของใหม่กับของเดิมจากปฏิสัมพันธ์หรือสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ จนเกิดความเข้าใจว่าควรทำอย่างไรกับสิ่งใหม่นี้ (3) Learning by doing คือ การเรียนรู้จากการกระทำ เป็นการลงมือปฏิบัติแล้วสร้างองค์ความรู้ของตนเองขึ้นมา และ (4) Doing by learning คือ การปฏิบัติเพื่อเกิดการเรียนรู้ เมื่อผ่านขั้นตอนทั้ง 3 จนเข้าใจกับตนเองว่าการปฏิบัติกิจกรรมอย่างหนึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ และเมื่อเข้าใจก็จะเกิดพฤติกรรมในการเรียนรู้ที่ดี รู้จักคิดแก้ปัญหา รู้จักการแสวงหาความรู้ อันจะนำไปสู่ การคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ที่สำคัญการสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่มีความเป็นมิตรจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย เอื้อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และบทบาทของผู้สอนหรือผู้อบรมมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ผู้สอนจะต้องมีความรู้ด้านศิลปการละครและสามารถทำให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดเวลา โดยจะเป็นผู้ช่วยเหลือแนะนำ ให้ความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่นักศึกษาไม่เข้าใจ ทำให้นักศึกษาไม่เครียดในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง การใช้ละครสร้างสรรค์ในการพัฒนาผู้เรียนของ ปาริชาติ จึงวิวัฒนาภรณ์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าละครสร้างสรรค์ทำให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชานาฏศิลป์อย่างชัดเจน เพราะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย โดยผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านการฝึกทักษะการ

คิด ด้วยกระบวนการวิธีการละครสร้างสรรค์ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ การระดมสมอง ในกระบวนการกลุ่ม และได้ลงมือปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (Experiential Learning)

สรุปการวิจัยเรื่อง “การพัฒนากระบวนการศิลปะการละครเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่” ได้ออกแบบและพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละคร ซึ่งเป็นนวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา ผลจากการวิจัยพบว่า การใช้ศิลปะการละครเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ นั้นสามารถใช้พัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมดังกล่าว ต้องใช้กิจกรรมศิลปะการละครที่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และความเหมาะสมของผู้เรียน จึงจะสามารถทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูหรือผู้อบรมควรคำนึงถึงศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักศึกษา ไม่ควรคาดหวังว่านักศึกษาทุกคนจะสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้ดีเท่าๆ กัน

1.2 ครูหรือผู้อบรมจะต้องมีความรู้ มีความสามารถ มีประสบการณ์ และมีทักษะปฏิบัติในด้านศิลปะการละคร เพื่อสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละครไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

1.3 หากผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ด้วยกระบวนการของศิลปะการละครอย่างต่อเนื่อง และใช้ระยะเวลาในการเรียนหรืออบรมมากขึ้น ทั้งในแต่ละกิจกรรมและแต่ละแผนการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจะเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยนำกระบวนการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละครไปทดลองกับผู้เรียนในสาขาอื่นๆ และต้องคำนึงถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกันอันเป็นลักษณะเฉพาะในแต่ละ